

Рајко Ч. Петровић^[1]
Институт за европске студије
Београд (Србија)

УДК 327(73)"1843/1849"
323(73)"2025"
321.01
Оригинални научни рад
Примљен: 5.5.2025.
Прихваћен: 25.7.2025.
doi: 10.5937/napredak6-58647

Оживљавање Монроове доктрине – Трампов поход на Панаму, Канаду и Гренланд

Сажетак: Предмет истраживања у овом раду јесте спољна политика новоизабраног америчког председника Доналда Трампа према деловима западне хемисфере – конкретно према Панами, Канади и Гренланду, које отворено претендује да припоји Сједињеним Америчким Државама. Полазна хипотеза истраживања је да Доналд Трамп жели да оживи Монроову доктрину формулисану још 1823. године према којој Сједињене Државе треба да буду неупитни геополитички господар западне хемисфере. Резултати истраживања показују да, упркос помпезним најавама Доналда Трампа да ће територијално проширити своју земљу, током првих шест месеци његовог мандата нису предузети значајнији кораци у том правцу. У истраживању смо се користили историјском методом, методом анализе и методом студије случаја.

Кључне речи: Доналд Трамп, Сједињене Америчке Државе, Монроова доктрина, западна хемисфера

Уводна разматрања

Након величанствене и убедљиве победе на председничким изборима одржаним 5. новембра 2024. године, на којима је са 49,80% освојених гласова (77.302.590 гласова укупно, 312 од потребних 270 електорских гласова) поразио противкандидаткињу из редова Демократске странке Камалу Харис (Kamala Harris), која је освојила 48,32% гласова (75.017.613 гласова укупно,

226 електорских гласова), републиканац Доналд Трамп (Donald Trump) постао је по други пут председник Сједињених Америчких Држава. Ретко ко није остао изненађен и затечен чињеницом да је Трамп победио Харисову у свим тзв. колебаљивим државама (*swing states*) – Невади, Аризони, Џорџији, Северној Каролини, Пенсилванији, Мичигену и Висконсину (CNN, 2024). Током предизборне кампање Трамп је јасно ставио до знања својим бирачима и Американцима

[1] rajko.petrovic@ies.rs; <https://orcid.org/0000-0003-1383-7339>

уопште да, уколико буде изабран за председника државе, планира да настави тамо где је стао четири године раније. Као унутрашње политичке и друштвене приоритете Трамп је поставио отварање нових радних места за америчке раднике (посебно за сиромашне и припаднике средње класе), смањење инфлације и пореза, заштиту хришћанских породичних и јавних вредности (борба против ЛГБТ идеологије, воук/*woke* културе и сл.) и депортовање илегалних миграната, посебно оних с криминалним досијеима. Спољнополитички аспекти Трампових предизборних обећања тицали су се најпре заустављања рата у Украјини и на Блиском истоку, а потом и економског зауздавања Кине, увођења царина на увоз робе из већег броја земаља света и финансијског „дисциплиновања“ осталих земаља чланица НАТО (N1, 2024).

Након што је 20. јануара 2025. и званично положио заклетву као 47. амерички председник, Трамп је америчкој јавности представио „Пројекат 2025“ („Project 2025“), односно 900 страница обиман списак јавних политика које у наредне четири године планира да имплементира. Најзначајнији предлози „Пројекта 2025“ јесу следећи: стављање целокупне федералне бирократије, укључујући и независне агенције, под директну контролу председника (тзв. унитарна извршна теорија / *unitary executive theory*), укидање или значајно смањење обима рада појединих државних агенција попут Агенције САД за међународни развој (USAID), ограничење продаје пилула за абортус (Трамп је претходно одустао од идеје да тражи забрану абортуса на националном нивоу), депортација милиона „недокументованих“ имиграната и наставак изградње зида на јужној граници са Мексиком,

напуштање међународних споразума који се односе на заштиту климе и експлоатацију америчких енергената (чувена фраза *drill, baby, drill*) и признање мушког и женског пола као јединих природних полова (Wendling, 2025).

Појам и значај Монроове доктрине

Да бисмо разумели Трампову спољнополитичку оријентацију, коју ћемо касније у раду елаборирати, а у чијој је сржи пуна политичка, економска и безбедносна доминација Сједињених Америчких Држава, најпре је неопходно да се осврнемо на појам и значај Монроове доктрине, која је још пре два века ударила темеље таквом размишљању и пракси. Монроова доктрина (*Monroe Doctrine*) представља кратку америчку спољнополитичку стратегију, коју је осмислио тадашњи амерички председник Џејмс Монро (James Monroe) 1823. године, према којој је, у најкраћем, требало под паролом „Америка Американцима“ забранити даљу колонизацију земаља америчких континената од Европљана, с једне, али и ставити посматрани простор под директну војну, политичку и економску контролу Сједињених Држава, с друге стране (Petrović, 2023, str. 10). Разумети Монроову доктрину немогуће је без разумевања историјског контекста у којем је настала. Сједињене Државе су почетком 19. века биле млада држава која је и даље страховала од британског колонијализма, али и других европских колонијализама и, ради њиховог сузбијања и превенције, водила се двома логикама – првом, да што је више простора на северноамеричком

Рајко Ч. Петровић

Оживљавање Монроове доктрине – Трампов поход
на Панаму, Канаду и Гренланд

континенту заузме за себе (куповином, војним
освајањима, протеривањем аутохтоних наро-
да) и другом, да свој утицај што више прошири
на геополитички простор који данас називамо
Латинском Америком. У то време латиноамер-
ичке земље тек су кренуле да се ослобађају од
шпанског и португалског колонијализма и би-

ле су много заосталије по свим параметрима
од Сједињених Држава. Штавише, већина њих
је прекопирала амерички политички систем, с
председником као доминантном политичком
фигуром, дводомном скупштином, па чак и
двопартијским системом. Оно што је, с друге
стране, битно разликовало земље овог поднебља

Џејмс Монро, дело Гилберта Стјуарта, 1820–1822, уље на платну

Фото: Shutterstock

од Сједињених Држава били су клијентелизам, аморални фамилизам и каудиљизам (култ обожавања снажног патерналистичког лидера) као генерацијски укореењени негативни облици друштвено-политичких односа (Krstić, 2014).

Нема никакве сумње да су Сједињене Државе од 1823. до 1898. године успеле да успоставе апсолутну хегемонију на западној хемисфери. Ту 1898. годину обележио је Америчко-шпански рат, који је резултирао не само поразом Шпаније већ и потпуним крахом Шпанске империје, која је тада практично престала да постоји. Сједињене Државе су, осим Филипина и Гвама, преузеле од Шпанаца и Кубу и на тај начин кренуле у ширење свог утицаја у Карипском региону. Не треба заборавити да су своју доминацију у односу на латиноамеричке комшије потврдиле и током Америчко-мексичког рата (1846–1848) када су не само задржале Тексас него и освојиле трећину младе мексичке државе, где су америчке трупе чак умарширале у престоницу Сијудад Мексико. С Канадом, која је независност од Уједињеног Краљевства фактички стекла 1931. године и с којом дели најдужу копнену границу двеју држава на свету, Сједињене Државе нису имале већих политичких, а камоли војних сукоба. Истини за вољу, Сједињене Државе су водиле рат с британским трупама на данашњем канадском тлу далеке 1812. године, али тај сукоб никако није имао обележја америчко-канадског у савременом значењу тих појмова, већ је представљао покушај Британаца да поврате бивше америчке колоније под своју контролу. Током 20. века Сједињене Државе спровеле су низ што директних, што индиректно подржаних војних акција широм Латинске Аме-

рике са циљем свргавања идеолошки и на друге начине неподобних режима. Процењује се да је њихов број био чак већи од 50. Тако је војска Сједињених Држава извршила инвазију на Доминиканску Републику 1965, на Гренаду 1983, Панаму 1989. и Хаити 2004. године. Свесрдно су подржавале десничарске антикомунистичке режиме (посебно након страха од ширења комунизма услед успеха Кубанске револуције 1959. године) у широкој и вишедеценијској операцији познатој под кодним именом „Кондор“ (Operation Condor) – од Аугуста Пиночеа (Augusto Pinochet) у Чилеу, преко Хорхеа Рафаела Виделе (Jorge Rafael Videla) у Аргентини, Алфреда Стреснера (Alfredo Stroessner) у Парагвају, Уга Бансера (Hugo Banzer) у Боливији и Франсиска Моралеса Бермудеса (Francisco Morales Bermúdez) у Перуу, све до подршке Мануелу Нориеги (Manuel Noriega) у Панами и тзв. контрама (Los Contras) у Никарагви. Резултат свега тога био је улазак Сједињених Држава у 21. век као апсолутног хегемона на западној хемисфери, а свакако и једине глобалне суперсиле у време након пада Берлинског зида и имплозије Совјетског Савеза. Ово последње је посебно негативно утицало на комунистичку Кубу и сандинисте у Никарагви као последње тачке отпора америчким геополитичким и геоекономским амбицијама у том делу света.

Трамп као Реган – инвазија на Панамски канал у најави?

Важно је разумети историјат америчко-панамских односа да би се схватиле Трампове

нескривене амбиције у вези са повратком Панамског канала под америчку контролу. Панама је своју независност стекла од Колумбије 1903. године захваљујући директној политичкој и индиректној војној помоћи Сједињених Држава. У међувремену су Сједињене Државе кроз преговоре с Колумбијом издејствовале да им се допусти да прокопају Панамски канал на најужем земљоузу који је раздвајао Карипско море од Пацифика (након што је пропао француски покушај да га прокопа крајем 19. века). Американци су, коначно, 1914. године завршили прокопавање канала дугог 82 километра и широког између 90 и 350 метара, ставивши га притом под своју контролу. Најважније политичке фигуре у Панами у другој половини 20. века била су двојица диктатора, Омар Торихос (Omar Torrijos) и Мануел Норијега, и обојица су на власти опстајала захваљујући америчкој подршци, те су обојица уклоњена с власти у тренутку када више нису радили у корист америчких интереса. Једино што је по дугорочне панамске интересе остало корисно иза Торихоса био је споразум који је он потписао са америчким председником Џимијем Картером (Jimmy Carter), према ком се Панамски канал враћа под панамски суверенитет 1999. године, што се касније и десило. Већ смо истакли да су Сједињене Државе извршиле инвазију на Панаму 1989. године када су успешно свргле наркоклептократски режим Мануела Норијеге, што је за последицу имало демократизацију Панаме, али и престанак постојања панамске војске. Сједињене Државе су данас највећи панамски увозни и извозни трговински партнер

и са њом имају потписан споразум о слободној трговини из 2012. године (Petrović, 2023).

Свега два месеца након што је победио на председничким изборима, а још пре инаугурације, Трамп је, на себи својствен начин, запретио да ће његова земља ставити Панамски канал под своју контролу, баш као што је то био случај пре 1999. године. Наиме, Трамп је оптужио Панаму да наплаћује превисоке цене приликом транспорта робе кроз Панамски канал и истакао да је таква ситуација не само крајње неповољна за Сједињене Државе (јер кинеско трговинско и инфраструктурно присуство на том простору вртоглаво јача) већ и неправедна, јер је његова земља изградила тај канал. Новоизабрани амерички председник је врло експлицитно изјавио да неће дозволити да Панамски канал „падне у погрешне руке“, алудирајући притом на чињеницу да, иако Кина не управља директно каналом, филијале компаније CK Hutchison Holdings, чије је седиште у Кини, управљају двема стратешки важним лукама од којих се једна налази на улазу у канал из правца Пацифика, а друга на улазу из смера Карипског мора. У једном од својих обраћања америчкој нацији преко друштвене мреже Truth Social Трамп је поручио да Сједињене Државе поткрадају у Панамском каналу, као и у другим деловима света, подвлачећи притом да су накнаде које Панама наплаћује смешне и веома неправедне. Штавише, Трамп је поручио да ће, уколико се панамске власти не буду понашале фер према Сједињеним Државама поводом коришћења Панамског канала, Сједињене Државе вратити себи Панамски канал брзо и у потпуности. С друге стране, председник

Панаме Хосе Раул Мулино (José Raúl Mulino), обраћајући се панамској јавности, поручио је да Кина не управља Панамским каналом, да независност Панаме не може бити предмет преговора и јасно истакао да сваки квадратни метар како Панамског канала, тако и његове околине припада Панами и да се то неће мењати (Voice of America, 2024).

Оштар одговор Панаме, међутим, није колебао Трампа у његовој намери да настави с притиском на њу поводом Панамског канала. Штавише, Трамп је у свом инаугурационом говору обећао својим суграђанима да ће вратити Панамски канал под америчку контролу, позивајући се притом на „Манифест судбине“ (Manifest Destiny) – концепт експанзионизма Сједињених Држава по Божијој промисли који је, под снажним утицајем пуританске религиозне мисли, уобличен већ у 19. веку. Он је оптужио Панаму да је своје операције у вези са контролом Панамског канала пребацила на Кину, те на тај начин прекршила обећање које је дала у споразуму који је ступио на снагу 1999. године. „Нисмо га дали Кини. Дали смо га Панами, и вратићемо га“ – поручио је Трамп (Milikšić, 2025). Крајем априла 2025. године Трамп је истакао да би америчким бродовима, како војним, тако и комерцијалним, требало да буде дозвољено да бесплатно пролазе кроз Панамски и Суецки канал, објашњавајући притом да ти канали не би ни постојали без Сједињених Држава. Том приликом Трамп је додао да је америчког државног секретара Марка Рубија (Marco Rubio), иначе сина кубанских антикомунистичких имиграната, замолио да се „одмах побрине за ову ситуацију“ (Politika, 2025a).

Трампов предлог о присаједињењу Канаде Сједињеним Америчким Државама

Историјски гледано, односи између Сједињених Држава и Канаде као двеју суседних и младих држава на западној хемисфери били су, све до недавно, изузетно добри. Обе земље су чланице НАТО, а њихове одбрамбене политике додатно су преплетене кроз здружену ваздушну команду Сједињених Држава и Канаде (North American Aerospace Defense Command, NORAD). Оне деле заједничку границу дужине 5.525 миља коју не чувају њихове војне снаге, а значајна је и географска, саобраћајна и економска повезаност пограничних делова двеју земаља, па тако Сијетл и Ванкувер са својим околинама чине једну макрорегију, где се преко границе неретко прелази само уз саобраћајну дозволу или студентски индекс. Од 1993. до 2018. године Сједињене Државе и Канада су, заједно са Мексиком, функционисале у оквирима Северноамеричког споразума о слободној трговини (North American Free Trade Agreement, NAFTA), који је замењен новим међусобним споразумом 2018. године. Економска америчко-канадска интеракција је значајна, те је, примера ради, током 2023. године прекогранична размена роба и услуга прелазила вредност од 2,5 милијарди долара на дневном нивоу. Свеукупни односи Сједињених Држава и Канаде подигнути су на још виши ниво за време двојице леволибералних председника Џозефа Бајдена (Joseph Biden) и Џастина Трудоа (Justin Trudeau) у периоду између 2020. и 2025. године (Gatz et al., 2025).

Почетак другог Трамповог председничког мандата донео је, међутим, драстично погоршање

америчко-канадских односа. Наиме, већ у децембру 2024. године, дакле пре него што је и званично инаугурисан, односно свега месец дана након изборне победе, Трамп је у разговору с канадским премијером Трудоом не само запретио да ће северном суседу увести високе царине већ је и предложио да Канада постане 51. америчка савезна држава, чиме је шокирао не само америчку и канадску него и светску јавност уопште. Трамп је јасно подвукао да Канаду, баш као и Мексико, сматра кривом због њене наводне неспособности да заустави улазак илегалних миграната и опојних дрога са своје територије на територију Сједињених Држава. Амерички председник је такође ставио до знања канадском премијеру да амерички трговински дефицит са Канадом премашује 100 милијарди долара, те упозорио да ће наметнути царине од 25% на сву канадску робу. Трудо је нагласио да би такав потез могао да разори канадску економију, док је Трамп, на крајње волшебан начин, прокоментаришао да би Трудоу можда лепше стајала титула гувернера 51. америчке савезне државе неголи садашња титула премијера (Stefanović, 2024). Већ идућег месеца Трамп је позвао Американце да не купују канадске производе, поновивши притом да би волео да види Канаду као 51. америчку савезну државу. Иако је, с друге стране, Трудо поручио да од тога неће бити ништа, Трамп се није зауставио у својој реторици већ ју је додатно појачао тако што је на свом профилу на мрежи Truth Social објавио карту Сједињених Држава са Канадом као њеним делом. Након што је Трудо поднео оставку на место канадског премијера, Трамп је поручио да је америчко-канадска граница вештачка и да би многи Канађани волели да буду део Сједињених Држава (RTS, 2025a). Трамп је и у фебруару месецу 2025.

године поновио да би решење за заоштравање канадско-америчких економских односа (након што је Трамп испунио обећање и већ у јануару 2025. године увео царине на 25% за сву канадску робу) могло бити да се Канада припоји Сједињеним Државама. Канада је на то одговорила реципрочном мером, уводећи тарифе на америчку робу у висини од 25%, да би Трамп касније опозвао део уведених тарифа. Амерички председник је, међутим, преко Truth Social профила поручио следеће: „Плаћамо милијарде долара за субвенције Канади. Зашто? За то нема разлога. Не треба нама ништа што они имају. Имамо неограничену количину енергента, требало би да сами производимо аутомобиле и имамо више дрвне грађе него што можемо да потрошимо. Без наших субвенција, Канада не би постојало као одржива земља. Грубо, али истинито!“ (Politika, 2025b).

У међувремену је британска истраживачка агенција „Ју гов“ (YouGov) спровела анкету међу Канађанима у вези са евентуалним прикључењем њихове земље Сједињеним Државама, где је 77% испитаника рекло да се у већој или мањој мери противи томе. С друге стране, тек је 36% Американаца (већином Трампови гласачи) за припајање Канаде, док је против тога њих 42% (већином гласачи демократа и Камале Харис). Чак 74% Канађана мисли да би евентуално припајање било тежак процес, а исто мишљење дели 68% Американаца. Насупрот томе, свега 13% Американаца и 15% Канађана мисли да би спајање двеју земаља текло лако (Politika, 2025b). То није обесхрабрило Трампа, који је крајем априла 2025. године, уочи парламентарних избора у Канади, тој земљи пожелео срећу на изборима, поновивши свој став да она треба да се припоји Сједињеним Државама. „Изаберите човека који има снагу и му-

дрост да преполови ваше порезе, бесплатно повећа вашу војну моћ на највиши ниво у свету, учетворостручи ваше пословање са аутомобилима, челиком, алуминијумом, грађом, енергијом и у свим другим индустријама, без царина или пореза, све то ако Канада постане драгоцене држава САД“ – написао је том приликом Трамп на друштвеној мрежи Truth Social (*Politika*, 2025c). На тим изборима, међутим, победу је однела Либерална странка Марка Карнија (Mark Carney), новог канадског премијера, који је поручио да Трамп неће успети да сломи Канаду и испуни свој циљ да је поседује, емотивно говорећи о томе да Сједињене Државе желе канадску земљу, ресурсе и воду (RTS, 2025b).

Гренланд – од предлога откупљивања до отворених претњи Данској

Гренланд је аутономна територија, која, заједно са Данском и Фарским острвима, чини саставни део сувереног Данског Краљевства. Реч је о највећем острву света површине 2.166.086 км² које је смештено на северноамеричком континенту, а део је и Арктичког круга. Насељено је претежно Инuitима (које је погрешно и увредљиво звати Ескимима), чији положај суштински никада није био равноправан с Данцима као управљачком и економском елитом на том простору. Осим што је богата рибом и туристичким потенцијалима услед неретко нетакнуте природе, претпоставља се да је Гренланд испод својих ледених површина богат златом, угљем, бакром и цинком. Ово острво је под власт Викинга пало још крајем 10. века када се Ерик Црвени са својом експедицијом искрцао на његове

обале, а под контролом данске круне налази се од 1721. године. Током последњих 300 година Данска је, у складу са својим могућностима, економски експлоатисала Гренланд, ширила протестантизам и сопствени културни образац међу покореним Инuitима, те захваљујући Гренланду Данско Краљевство и данас ужива статус површински највеће земље Европе (не рачунајући Русију као евроазијску земљу), као и статус арктичке силе (Vićentić, 2021, str. 160). Начин живота Инuitа у складу с природом и од природе нарушаван је генерацијама уназад туторством званичног Копенхагена, што је значајно утицало на чињеницу да је Гренланд данас простор са највећом стопом самоубиства на свету. Многи Инuitи се, сходно томе, залажу за то да Гренланд постане независна држава јер то виде као једини начин да заштите како свој идентитет, тако и природне ресурсе (Petrović, Babić, 2024, str. 185).

Захваљујући свом изузетном геостратешком значају у контексту „трке за Арктик“ међу великим силама која, услед глобалног загревања и топљења дебелих покривача леда, неизбежно следи, Гренланд је за Доналда Трампа скоро па постао опсеција. Иако је територија Гренланда 80% прекривена ледом и броји свега 56.000 становника (који махом живе у главном граду Нук на југозападној обали острва и око њега), Сједињене Државе на Гренланду имају свемирску базу Питуфик (некадашња ваздухопловна база Тјул), која представља важан део америчке одбрамбене стратегије на северној хемисфери и пројекције моћи ка Арктику у будућности. Трамп је још током свог првог председничког мандата 2019. године понудио данским властима да купи Гренланд, али је из данске владе и министарства спољних послова стигао јасан одговор да то острво није на продају, на чему се ова прича

Рајко Ч. Петровић

Оживљавање Монроове доктрине – Трампов поход на Панаму, Канаду и Гренланд

тада и завршила (BBC, 2019). Трампов повратак на власт, међутим, донео је другачију и одлучнију реторику о будућности Гренланда. Он је, наиме, поново дао могућност Данској да прода Гренланд Сједињеним Државама, али је уједно јасно ставио до знања да може бити разматрана и војна опција преузимања Гренланда уколико се куповина не реализује. Амерички председник је више пута у првој половини 2025. године поновио да би Гренланд могао бити део Сједињених Држава у будућности упркос томе што нити данска влада жели да се одрекне тог острва, нити Инуити на Гренланду желе да се припоје Сједињеним Државама. Трамп

је, међутим, озбиљност своје намере показао тако што је на Гренланд послао свог потпредседника Џејмса Дејвида Венса (James David Vance), али и свог сина Доналда Трампа Јуниора (Donald Trump Jr.). Управо је Венс током своје посете поменутој војној бази Питуфик поручио да „Сједињене Државе морају да преузму контролу над Гренландом, како би зауставиле претњу Кине и Русије“ (*Politika*, 2025d). Он је поновио Трампов став да Гренланд треба да буде део Сједињених Држава зарад мира у свету и да званични Копенхаген није уложио довољно у људе на Гренланду нити у безбедност острва (*Politika*, 2025d).

| 77

Фото: Shutterstock

Закључак

Нема никакве сумње да новоизабрани амерички председник Доналд Трамп жели да Сједињене Државе поново учини великим, како је и гласио његов чувени предизборни слоган, и то пре свега у војном и геополитичком смислу. Обећања која је Трамп дао својим бирачима и свим грађанима Сједињених Држава била су бројна и неретко грандиозна. Једно од њих, макар и индиректно, било је да ће њихова земља остати неприкосновени војни, политички, економски и геостратешки господар западне хемисфере, што је и била током последњих стотињак година. У том смислу Трамп је, желећи да Сједињене Државе одржи конкурентним Кини и Русији као двома нарастајућим глобалним силама, посегаво за оживљавањем Монроове доктрине, постављене још 1823. године, према којој Американци имају два важна задатка – да спрече уплив других сила у западну хемисферу и да они буду апсолутни господар тог простора. Трампова одлука да Мексички залив буде званично преименован у Амерички залив јасно говори о томе с колико детаља се приступа овом подухвату. За разлику од Русије, чије присуство на латиноамеричком простору није значајно, Кина заиста представља великог америчког ривала у посматраном делу света, где је довољно поменути да је свим земљама јужно од Колумбије и Еквадора Кина данас најзначајнији трговински партнер. У том контексту треба тумачити Трампову намеру да Кину оптерети високим тарифама, с једне стране, те да заузме Панамски канал, Гренланд па чак и Канаду, с друге стране.

Након првих сто дана Трампове администрације можемо са сигурношћу рећи да Трамп, сем појачане реторике, није учинио ништа конкретно

да би ојачао позиције Сједињених Држава на западној хемисфери у контексту његових нескривених намера према Гренланду, Канади и Панамском каналу. Конкретно говорећи, Трамп нити једну од посматраних територија није припојио Сједињеним Државама нити их је ставио под њихову директну контролу. Канада је одлучно одбацила талас првих Трампових претњи да би могла постати део Сједињених Држава, званични Вашингтон још увек не примењује тарифе на увоз робе из Канаде, а нова канадска влада још је одлучнија од претходне у намери да очува суверенитет и територијални интегритет своје земље. Овде треба додати и фактор Франкоканађана у Квебеку (преко 20% укупне канадске популације) који се деценијама жестоко опиру англоканадској доминацији и асимилацији и који тек не би пристали да буду део једне још веће англофоне целине. Најмање шансе за спровођење у дело Трампове нове Монроове доктрине управо су у случају Канаде. Нешто веће шансе Трамп има када је реч о будућности Панамског канала. Иако власти ове земље енергично одбацују предлог да се одрекну контроле над њим, Панама је већ једном у не тако давној прошлости била жртва америчке војне инвазије. Олакшавајућа околност за Панаму могла би бити чињеница да Кина данас сувише зависи од Панамског канала у смислу трговине да би га тек тако препустила под пуну америчку контролу. Коначно, чини се да највеће шансе за остварење својих наума Трамп има на Гренланду. Овде такође имамо ситуацију да се већина Гренланђана, с једне, и већина Данаца, с друге стране, противе продаји овог острва Сједињеним Државама, али је питање колико би били спремни и способни да се бране од евентуалне америчке инвазије. Данска у безбедносном смислу као део НАТО директно

зависи од Сједињених Држава, а отежавајући фактор јој свакако може бити и чињеница да Гренланди нису заинтересовани да бране данске интересе на својој територији. Закључно, нема сумње

да ће Трамп додатно појачати своју реторику у правцу три поменуте територије, а остаје да се види да ли ће самопрокламовани „светски миротворац“ начинити корак даље и употребити силу.

Литература/References

- BBC. (2019). *Greenland: Trump warned that he cannot buy the island from Denmark*. Available at: <https://www.bbc.com/serbian/lat/svet-49370218> [In Serbian]
- CNN. (2024). *Election 2024: Presidential results*. Available at: <https://edition.cnn.com/election/2024/results/president?election-data-id=2024-PG&election-painting-mode=projection-with-lead&filter-key-races=false&filter-flipped=false&filter-remaining=false>
- Gatz, L.; Kitamura, K. H.; Larson, L. N.; Lipiec, E.; Marshak, A. R.; Meyer, P. J.; Parfomak, P. W.; Sheikh, P. A. and Stern, C. V. (2025). *Congressional Research Service, Canada: Background and U.S. Relations* (January 10, 2025), 1–55.
- Krstić, Z. (2014). *Latin America – challenges and obstacles to democratization*. Beograd: Fakultet političkih nauka. [In Serbian]
- Milikšić, M. (2025). *A second American invasion is being prepared?! Fear spreads after Trump's threats, everyone remembers bombs and bodies in the streets: the sky was on fire from explosions*. Available at: <https://www.blic.rs/vesti/svet/sprema-se-druga-americka-invazija-na-panamu-strah-se-siri-nakon-trampovih-pretnji/p52pse3> [In Serbian]
- N1. (2024). *What is in store for the US and the world: seven things Trump promised to do as president*. Available at: <https://n1info.rs/svet/sta-ceka-sad-i-svet-sedam-stvari-koje-je-tramp-obecao-da-ce-uraditi-kao-predsednik/> [In Serbian]
- Petrović, R. and Babić, D. (2024). *Crimes of Western Civilization*, Belgrade: Catena Mundi and Institute of European Studies [In Serbian]
- Petrović, R. (2023). *Political Systems of Latin American Countries*. Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića; Beograd: Institut za evropske studije. [In Serbian]
- Politika. (2025a). *Trump: Allow American ships to travel free of charge through the Panama and Suez Canals*. Available at: <https://www.politika.rs/sr/clanak/674993/tramp-americkim-brodovima-dozvoliti-da-besplatno-putuju-panamskim-i-sueckim-kanalom> [In Serbian]
- Politika. (2025b). *Trump reiterates proposal to make Canada the 51st state within the US*. Available at: <https://www.politika.rs/scc/clanak/658651/tramp-ponovio-predlog-da-kanada-postane-51-savezna-drzava-u-okviru-sad> [In Serbian]
- Politika. (2025c). *Donald Trump wishes Canada good luck in the election and invites it to become America's 51st state*. Available at: <https://www.politika.rs/scc/clanak/675227/donald-tramp-pozeleo-kanadi-srecu-na-izborima-i-pozvao-je-da-postane-51-drzava-amerike> [In Serbian]
- Politika. (2025d). *JD Vance: US needs control of Greenland to defend itself from China and Russia*. Available at: <https://www.politika.rs/scc/clanak/669772/dzej-di-vens-sad-je-potrebna-kontrola-nad-grenlandom-da-bi-se-odbranile-od-kine-i-rusije> [In Serbian]

- RTS. (2025a). *Trump „annexed” Canada on the map*. Available at: <https://www.rts.rs/lat/vesti/svet/5621771/tramp-pripojio-kanadu-na-mapi.html> [In Serbian]
- RTS. (2025b). *Liberal victory in Canadian election; Carney: Trump will not break us; Poilievre conceded defeat*. Available at: <https://www.rts.rs/lat/vesti/svet/5700851/kanada-izbori-karni-liberali-pobeda-donald-tramp.html> [In Serbian]
- Stefanović, J. (2024). *Trump wants Canada to become the 51st US federal state?! The details of the conversation with the Prime Minister emerged; Trum gave him an ultimatum*. Available at: <https://www.blic.rs/vesti/svet/tramp-pred-lozio-da-kanada-postane-51-savezna-americka-drzava/86lbqw5> [In Serbian]
- Vićentić, J. (2021). „Unimaginable” colonialism and its echoes – Nordic states in the colonial venture. In: D. Babić, R. Petrović, J. Vićentić (eds.) *Europe’s confrontation with its colonial past* (150-182). Belgrade: Institute of European Studies [In Serbian]
- Voice of America. (2024). *Trump threatened to regain control of the Panama Canal*. Available at: <https://www.glasamerike.net/a/sjedinjene-drzave-centralna-amerika-panama-panamski-kanal-tramp-kontrola-kina-pedsednik-prolaz-ekonomija/7910899.html> [In Serbian]
- Wendling, M. (2025). *Project 2025: The right-wing wish list for Trump’s second term*. Available at: <https://www.bbc.com/news/articles/c977njnvq2do>

Rajko Č. Petrović

Institute of European Studies
Belgrade (Serbia)

Reviving the Monroe Doctrine – Trump’s Campaign for Panama, Canada and Greenland

Summary

The research subject in this paper is the foreign policy of the newly-appointed US president Donald Trump in relation to the parts of the Western Hemisphere – primarily Panama, Canada and Greenland, openly claiming them for the United States of America. The starting hypothesis is that Donald Trump wants to revive the Monroe Doctrine formulated as early as 1823 and stipulating that the United States should be the indisputable master of the Western Hemisphere. The research results show that, despite Donald Trump’s pompous announcements that he would expand the territory of his country during the first six months of his mandate, no significant steps were taken in that direction. In the research, the historical method, the analysis method and the case study method were applied.

Keywords: Donald Trump, United States of America, Monroe Doctrine, Western Hemisphere